

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد

حضور و غیاب

ماده ۱۰:

حضور دانشجو در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از $\frac{4}{17}$ ، عملی و آزمایشگاهی از $\frac{2}{17}$ و کارگاهی، کارآموزی و کارورزی از $\frac{1}{10}$ مجموع ساعات آن درس نباید تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می شود.

تبصره ۱: غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در ماده ۱۰ در صورتی مجاز خواهد بود که با ارائه مدارک مستند و ارائه گزارش استاد مربوط با تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موجه شناخته شود.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس، بیش از میزان تعیین شده در ماده ۱۰ باشد ولی غیبت او به تشخیص دانشکده و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موجه تشخیص داده شود آن درس حذف می شود. در این صورت رعایت حداقل ۸ واحد در هر نیمسال الزامی نیست و نیمسال مذکور بعنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

ماده ۱۱:

غیبت غیرموجه در امتحان هر درس موجب گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می شود. در این صورت رعایت حداقل ۸ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور بعنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده / دانشگاه است.

ارزشیابی

ماده ۱۲:

حداقل نمره قبولی در هر درس اختصاصی اجباری و اختصاصی اختیاری ۱۴ از ۲۰ و برای دروس کمبود یا جبرانی ۱۲ از ۲۰ است. چنانچه نمره دانشجو کمتر از این مقدار باشد باید آن درس را تکرار نماید.

تبصره ۱: اگر دانشجویی در یک درس اختصاصی اختیاری مردود شود، در صورت تایید گروه آموزشی می تواند از جدول دروس اختصاصی اختیاری در برنامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه ریزی درس دیگری را انتخاب کند. در این صورت نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و مردودی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین نیمسال مربوط و میانگین کل منظور می شود.

تبصره ۲: در مواردی که ارزشیابی دانشجو در یک درس موکول به فعالیت هایی باشد که با تشخیص استاد مربوط انجام آن در طول یک نیمسال تحصیلی ممکن نباشد، نمره دانشجو در آن درس ناتمام اعلام می شود. در این صورت باید نمره دانشجو در این درس، حداکثر تا پایان نیمسال تحصیلی بعد، توسط استاد مربوطه به نمره قطعی تبدیل و در کارنامه وی ثبت شود. در غیر این صورت با اعلام دانشکده درس توسط دانشگاه حذف خواهد شد. بدیهی است ثبت نمره ناتمام در نیمسالی خواهد بود که دانشجو واحد را اخذ نموده است.

ماده ۱۳:

میانگین نمرات دروس دانشجو، در هر نیمسال تحصیلی، نباید از ۱۴ کمتر باشد. در غیر این صورت دانشگاه به دانشجو اخطار خواهد داد ولی دانشجو محدودیتی از لحاظ انتخاب واحد نداشته و در نیمسال بعدی، در محدوده حد نصاب واحدها می تواند اخذ واحد نماید.

تبصره ۱: اگر میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال تحصیلی اعم از متوالی یا متناوب کمتر از ۱۴ باشد، آن دانشجو از ادامه تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته محروم می شود.

تبصره ۲: نیمسال هایی که تعداد واحدهای اخذ شده کمتر از حدنصاب (۸ واحد) باشد در صورت کسب میانگین کمتر از ۱۴ جزو نیمسال های مشمول اخطار محاسبه خواهد شد.

تبصره ۱۳: نمره دروس کمبود یا جبرانی در کارنامه دانشجو، جداگانه ثبت می شود و در احتساب میانگین نمرات نیمسال تحصیلی و میانگین کل نمرات دانشجو منظور نمی شود.

طول دوره و مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۱۴:

طول دوره مدتی است که دانشجو باید دروس تعیین شده در دوره و همچنین پایان نامه را براساس مقررات مربوط به اتمام برساند. حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ۳ سال است. چنانچه دانشجو در این مدت نتواند دروس دوره را با موفقیت بگذراند و پایان نامه خود را تکمیل و از آن دفاع نماید، از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۱۵:

دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می کند برای ثبت نام و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه نماید. عدم مراجعه دانشجو برای نام نویسی برای یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترک تحصیل است و دانشجو از ادامه تحصیل محروم می گردد. در موارد استثنایی که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می داند، باید دلایل آن را حداکثر یک ماه قبل از پایان همان نیمسال به صورت مکتوب به اداره آموزش ارائه دهد. در صورت تایید موجه بودن ترک تحصیل توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می شود.

ماده ۱۶:

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته می تواند حداکثر برای یک نیمسال تحصیلی، از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره ۱۷: مدت مرخصی تحصیلی جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

تبصره ۱۸: تقاضای مرخصی باید به صورت کتبی حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی در هر نیمسال تحصیلی توسط دانشجو به اداره آموزش دانشگاه تسلیم گردد و اداره آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده ذیربط قبل از اتمام مهلت نام نویسی موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجو را کتباً به وی ابلاغ نماید. موافقت دانشگاه با مرخصی تحصیلی دانشجو با توجه به وضعیت تحصیلی وی صورت می گیرد. عواقب احتمالی ناشی از مرخصی تحصیلی به عهده دانشجو است.

تبصره ۱۹: حذف کلیه درس های اخذ شده در یک نیمسال حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت آن نیمسال برای دانشجو مرخصی محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در حداکثر سنوات مجاز تحصیلی دانشجو به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۲۰: دانشجویان خانم شاغل به تحصیل در کلیه رشته های علوم پزشکی، در صورت بارداری می توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از یک نیمسال مرخصی تحصیلی به دلیل زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

ماده ۱۷:

دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد باید درخواست انصراف خود را کتباً به اداره آموزش دانشگاه یا دانشکده تسلیم نماید، این دانشجو مجاز است فقط برای یک نوبت حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال تحصیلی تقاضای انصراف خود را پس بگیرد و آن نیمسال جز مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می شود. پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر می شود و پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

تبصره ۲۱: دانشجویی که از تحصیل چنانچه بخواهد سوابق تحصیلی خود را دریافت نماید، موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

ماده ۱۸:

دانشجویان دوره کارشناسی ارشد که از تحصیل محروم و یا از ادامه تحصیل منصرف می شوند، چنانچه با دانشگاه محل تحصیل خود تسویه حساب کنند، می توانند مجدداً در آزمون ورودی دوره های کارشناسی ارشد ناپیوسته شرکت نمایند (دانشجوی محروم از تحصیل نمی تواند در آزمون ورودی کارشناسی ارشد رشته قبلی خود شرکت نماید) در صورت قبولی در آزمون، واحدهای درسی قبلی آنها، در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته پس از ارزیابی و تطبیق با برنامه مصوب پذیرفته می شود. ارزیابی دروس و تطبیق واحدها توسط گروه آموزشی مربوط در دانشگاه پذیرنده انجام می شود و به ازای هر ۸-۱۰ واحد پذیرفته شده یک نیمسال از حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو کاسته می شود.

پذیرش واحدهای درسی قبلی این دانشجویان منوط به احراز ۴ شرط زیر است:

۱- واحد آموزشی قبلی دارای مجوز از شورای گسترش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ویا وزارت علوم تحقیقات و فناوری باشد.

۲- پذیرش دانشجو از طریق آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته باشد.

۳- برنامه های درسی اجرا شده، مصوب شورای عالی برنامه ریزی یکی از دو وزارتخانه ذکر شده در بند ۱ باشد.

۴- محتوای دروس گذرانده شده با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی مربوط، باید حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از آن دروسها از ۱۴ کمتر نباشد.

پایان نامه

ماده ۱۹:

تهیه پایان نامه بخشی از دوره کارشناسی ارشد است که طی آن دانشجو موظف است، در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود، زیر نظر استاد راهنما، به تحقیق و تتبع بپردازد.

ماده ۲۰:

دانشجو موظف است پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی موضوع پایان نامه خود را با نظر استاد راهنما مشخص نماید و به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برساند.

ماده ۲۱:

استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو و موافقت استاد و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، از اعضای هیات علمی دانشگاه با حداقل مرتبه استادیاری تعیین می گردد.

تبصره ۱: در رشته هایی که استادیار وجود ندارد و یا تعداد استادیار در آن رشته کافی نیست می توان به صورت استثناء استاد راهنما را با تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه از بین مریدان دانشگاه که دارای حداقل ۱۰ سال سابقه کار مفید آموزشی و پژوهشی باشند، انتخاب کرد.

ماده ۲۳:

به پیشنهاد استاد راهنما و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده یک یا دو نفر از اعضای هیات علمی و یا از صاحب نظران و محققان برجسته، مرتبط با موضوع پایان نامه می توانند بعنوان استاد مشاور تعیین شوند.

ماده ۲۴:

ارزشیابی پایان نامه در جلسه دفاعیه توسط هیات داوران، متشکل از استاد راهنما، استاد یا اساتید مشاور یا یک نفر نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دو نفر از بین اعضای هیات علمی یا متخصصان و محققان داخل یا خارج از دانشگاه به عنوان ناظر با حق رای به پیشنهاد گروه و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده صورت می گیرد.

تبصره ۲: دانشجو هنگامی مجاز به دفاع از پایان نامه است که کلیه واحدهای آموزشی خود را با موفقیت گذرانده باشد و تکمیل بودن پایان نامه او توسط استاد راهنما به صورت کتبی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام شده باشد.

ماده ۲۵:

هیات داوران در پایان جلسه دفاعیه پس از شور و بررسی درخصوص اصالت و صحت پایان نامه، نمره آنرا با تاکید بر درجه به شرح زیر سطح بندی می نماید.

درجه	نمره
عالی	۲۰-۱۸/۵
بسیار خوب	۱۷-۱۸/۴۹
خوب	۱۵/۵-۱۶/۹۹
قابل قبول	۱۴-۱۵/۴۹
غیرقابل قبول	کمتر از ۱۴

تبصره ۱: نمره پایان نامه در میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه می شود.

تبصره ۲: کسب درجه عالی به شرطی می باشد که دانشجو نویسنده مقاله ای از موضوع پایان نامه در مجلات معتبر علمی پژوهشی خارجی و یا گروه یک ایندکس شده داخلی براساس تقسیم بندی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع باشد.

ماده ۲۶:

دانشجو پس از انتخاب پایان نامه، تا زمانی که آنرا به پایان نرسانده است موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسال های بعد نیز برای آن ثبت نام نماید. در این حال نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی، وارد کارنامه دانشجو می شود و در میانگین نیمسال و میانگین کل نمرات او منظور خواهد شد.

ماده ۲۷:

در صورتی که پایان نامه، از نظر هیات داوران، غیرقابل قبول تشخیص داده شود دانشجو می تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیات داوران تعیین می کنند از آن دفاع نماید. دانشجویی که در حداکثر مدت مجاز تحصیل نتواند از پایان نامه خود با موفقیت دفاع کند از تحصیل محروم می شود و مدرکی دریافت نمی کند.

فراغت از تحصیل

ماده ۲۱:

میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد. در غیر این صورت از دریافت مدرک کارشناسی ارشد محروم می شود.

تبصره: دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره و قبولی پایان نامه، میانگین کل نمرات او از ۱۴ کمتر باشد، در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد، می تواند تا ۱۴ واحد از دروس اختصاصی اجباری را که در آنها نمره کمتر از ۱۴ گرفته است را فقط در یک نیمسال تحصیلی تکرار کنند و در صورت جبران کمبود میانگین کل فارغ التحصیل شود. دانشجویی که به هر دلیل نتواند از این فرصت استفاده کند یا علیرغم استفاده از این فرصت میانگین کل خود را جبران ننماید، از ادامه تحصیل محروم مانده و مدرکی دریافت نمی نماید.

ماده ۳۲:

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد در ۹ فصل و ۳۲ ماده و ۳۷ تبصره در چهل و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۹/۵/۱۸ به تصویب رسید. این آئین نامه از ابتدای سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ در همه دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی و موسسات وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سراسر کشور لازم الاجرا است و از تاریخ ابلاغ آن، آئین نامه قبلی و تمام مقررات و بخشنامه ها و دستورالعمل های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آئین نامه لغو می گردد. شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می تواند وضعیت تحصیلی دانشجویان ورودی سال های قبل از سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ را با آیین نامه جدید تطبیق داده و براساس آن فارغ التحصیل نماید.

وظایف استاد راهنمای تحصیلی:

داشتن مسئولیت اصلی در هدایت مستقیم دانشجو و نظارت مستمر بر مراحل مختلف تحقیق (از مرحله انتخاب موضوع تا جلسه دفاع) و تایید صحت علمی مطالب مندرج در پایان نامه به عهده استاد راهنما می باشد که مشتمل بر موارد زیر است؛

۱- راهنمایی دانشجو در انتخاب و برنامه ریزی یک عنوان پژوهش original که می تواند با موفقیت در زمان مورد انتظار برای رشته مربوطه خاتمه یابد.

۲- راهنمایی در زمینه ماهیت پژوهش و استانداردهای مورد انتظار، شامل برنامه ریزی برنامه پژوهش، منابع و متون، ملزومات مرتبط با ایمنی و سلامتی (به ویژه برای فعالیت های میدانی و آزمایشگاهی)، قوانین اخلاقی مربوطه و نیازهای احتمالی برای تایید توسط کمیته اخلاق دانشگاه، حضور مطلوب در کلاس و راهنمایی (یا هماهنگی برای راهنمایی) در تکنیک های مورد نیاز

۳- نظارت به نگارش پروپوزال و گزارش های پیشرفت

۴- راهنمایی دانشجو در زمینه منابع ممکن برای تامین بودجه

۵- تنظیم کردن یک برنامه زمانی واقع گرایانه برای تکمیل مراحل مختلف برنامه

۶- برگزاری جلسات منظم رسمی با دانشجو برای کنترل دقیق پیشرفت. فواصل زمانی این جلسات باید با دانشجو مورد بحث قرار گیرد و به عنوان «توافق نظارت» اعلام شود.

۷- آماده کردن دانشجو با اختصاص زمان مناسب برای تهیه فیدبک و اطمینان از منطبق بودن بر برنامه زمانی

۸- اطمینان از دانش دانشجو از تئوری های مرتبط و مهارت های تکنیکی و متدولوژیک لازم برای پژوهش، شامل تامین اطلاعات از طریق فرایند مرور اخلاقی در موارد قابل اجرا

۹- در دسترس بودن برای راهنمایی کردن و فیدبک دادن

۱۰- درخواست کار مکتوب از دانشجو، (در صورت مناسب بودن) تا اطمینان حاصل شود که دانشجو در زمان بندی توافق شده فعالیت می نماید و استرداد سریع آن همراه با نقد سودمند.

۱۱- هماهنگی برای اطمینان از تداوم نظارت هنگام دوره های غیبت طولانی

۱۲- در دسترس بودن برای دانشجو در سایر زمان های مناسب، هنگامی که دانشجو ممکن است به راهنمایی نیاز داشته باشد و به طور کلی همکاری برای ارتباط کاری موثر و سودمند.

۱۳- هماهنگ نمودن فعالیت های سایر اعضای گروه نظارت و اطمینان یافتن از این که نظرات آنها در حین پیشرفت کار در فواصل زمانی منظم به نحو مناسبی به دانشجو می رسد.

۱۴- تشویق برای شرکت در سمینارها و نشست های علمی

۱۵- در صورت نیاز و یا در صورت مناسب بودن، هماهنگ کردن با دپارتمان یا دانشکده برای صحبت کردن دانشجو در مورد کار خود برای سمینارهای اعضا یا فارغ التحصیلان staff/postgraduate seminars

۱۶- تشویق نمودن و حمایت کردن از دانشجو برای حضور و ارائه کار در کنفرانس های منطقه ای، ملی یا بین المللی و انتشار آن در مجلات مناسب

- ۱۷- راهنمایی در مورد موضوعات شغلی، بازار کار، آماده نمودن CV، و استراتژی های آغاز دوره زندگی آکادمیک
- ۱۸- همکاری در ارتقای حرفه ای دانشجوی و تهیه منابع مالی از طریق توصیه نامه
- ۱۹- اطمینان از ایمن و منصفانه بودن محیط پژوهش و عاری بودن از آزار و تبعیض
- ۲۰- پرهیز از ارتباطات شخصی یا شغلی که ممکن است موجب ایجاد تعارض منافع شود.
- ۲۱- صادق بودن با دانشجو هنگامی که عملکرد آکادمیک انتظارات را برآورده نمی کند.
- ۲۲- آگاه نمودن دانشجو به صورت کتبی، در صورتی که کار دانشجو ناکافی است و راهنمایی در مورد آنچه که باید انجام شود. هر گونه مشکل ادامه دار باید به رئیس دپارتمان یا دانشکده گزارش گردد.
- ۲۳- در صورت لزوم آگاه نمودن دانشجو در مورد اینکه نمی تواند از استاد مشاور انتظار داشته باشد که به عنوان یک ویرایش کننده عمل نماید. دانشجویانی که زبان اول آنها فارسی نمی باشد و دانشجویانی که در نگارش و بیان دچار مشکل می باشند باید در مورد محلی که می توانند کمک حرفه ای دریافت نمایند و یا آموزش فارسی و یا نگارش آکادمیک بیاموزند راهنمایی شوند.
- ۲۴- اعلام کردن به رئیس دپارتمان یا دانشکده، دانشجو و کمیته پژوهش Postgraduate و یا هماهنگ کننده پژوهش Postgraduate در دپارتمان یا دانشکده، در صورتی که استاد مشاور عقیده دارد که دانشجو بعید است که مدرک خود را کسب نماید.
- ۲۵- توصیه نمودن برای انتصاب ممتحن ها
- ۲۶- تهیه ارزیابی مکتوب مستقل از پایان نامه به عنوان بخشی از فرایند آزمون در صورتی که به عنوان یک ممتحن داخلی منصوب شده است در غیر این صورت تهیه یک گزارش در مورد کار دانشجو

وظایف استاد مشاور تخصصی پایان نامه:

- استاد مشاور نقش مشاوره تخصصی در یک پایان نامه را دارد. لذا کلیه مسئولیت های مربوط به قسمت های تخصصی پایان نامه به عهده مشاور خواهد بود؛
- ۱- هدایت و راهنمایی دانشجوی در امور تخصصی مربوط به پایان نامه
  - ۲- مطالعه پروپوزال و ارائه نظرات در امور تخصصی قبل از جلسه دفاع از عنوان
  - ۳- اختصاص ساعات مشخصی برای مشاوره دانشجو براساس نیاز
  - ۴- شرکت در جلساتی که از طرف استاد راهنما جهت حل مشکلات دانشجو برگزار می گردد. و ارائه نظرات تخصصی خود در رابطه با موضوع
  - ۵- مطالعه کلیه فصول پایان نامه و ارائه نظرات در امور تخصصی قبل از دفاع از پایان نامه
  - ۶- شرکت در جلسه دفاع از عنوان پایان نامه ، پیش دفاع و دفاع از پایان نامه

- ۷- ارائه گزارش از روند مشاوره و تعداد جلسات مشاوره دانشجو با مشاور ، به تحصیلات تکمیلی
- ۸- مشارکت در ارزشیابی پایان نامه

شرح وظایف استاد ناظر (صاحب نظر تخصصی):

- ۱- ناظر بعنوان یکی از داوران علمی در جلسه دفاع بوده و حق نمره دارد.
- ۲- بررسی رعایت اصول نگارش پایان نامه بر اساس فرمت تحصیلات تکمیلی
- ۳- تطبیق اهداف و فرضیات پروپوزال با پایان نامه
- ۴- تطبیق مقالات منتج شده با پایان نامه
- ۵- نظارت بر حسن اجرای جلسه دفاع و گزارش به تحصیلات تکمیلی
- ۶- محاسبه نمره پایان نامه
- ۷- بررسی نهایی اصلاحات و ارسال تمامی مستندات به تحصیلات تکمیلی دانشکده

➤ References:

- ۱- Guidelines for Students, Faculty, and Administrators. University of Toronto, ۲۰۰۲
- ۲- Research work for a master's or PhD thesis. University of Canterbury, ۲۰۰۹